

اجرایی برنامه کشوری

کنترل، پیشگیری و درمان دیابت

در مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی طرفه

دیابت

دیابت از نوع بیماریهای متابولیکی بوده که مشخصه آن افزایش گلوکز خون (هایپر گلیسمی) می باشد و علت بروز آن نقصان کامل یا نسبی در کارکرد هورمون تنظیم کننده قند خون (انسولین) می باشد. این بیماری یک مشکل بزرگ جامعه بشری است که بیش از ۱۰۰ میلیون نفر در سطح جهان مبتلا به آن هستند (جبار پور، ۱۳۸۰، ۵۸)

در ایران ۷/۳ درصد از جمعیت بالای ۳۰ سال مبتلا به بیماری دیابت هستند که یک سوم آنان از بیماری خود اطلاعی ندارند (کریمی، ۱۳۸۲، ۲۱۵)

دیابت به انواع متنوعی تقسیم می شود اما سه شکل اصلی و شایع آن عبارتند از:

دیابت نوع ۱: در برگیرنده ۱۰ الی ۱۵ درصد از کل بیماران دیابتی است، به طور عمده در کودکان و نوجوانان رخ می دهد، برای جلوگیری از بروز عوارض بیماری، تزریق دائمی هورمون انسولین ضروری می باشد.

دیابت نوع ۲: در برگیرنده ۹۰ درصد از بیماران دیابتی

است. اغلب در سنین بالای ۴۰ سال شروع شده و غیر وابسته به انسولین می باشد. این نوع دیابت از شایع ترین نوع دیابت می باشد و ناشی از نقص در عملکرد انسولین بر روی بافتهای محیطی است که در نتیجه منجر به کاهش جذب گلوکز خون توسط سلول های ماهیچه ای می شود (جبار پور، ۱۳۸۰، ۵۸). این بیماری که بیماری چند عاملی است و دو عامل اصلی در ایجاد آن دخیل هستند

۱- استعداد ژنتیکی بودن.

۲- عوامل محیطی: عوامل محیطی اصلی شامل:

عدم تحرک بدنی

تغذیه ناصحیح

چاقی و نمایه بالای توده بدنی (BMI) و توزیع چربی در صورت (BMI طبیعی) در اطراف کمر و باسن

علائم دیابت نوع ۲ بارداری، پرنوشی، کاهش وزن شدید بدون علت موجه، پر خوری، تاری دید، تأخیر در بهبود زخم ها، استوپور و کما

دیابت حاملگی: یکی از عوارض شایع بارداری است. این

بیماری شیوعی برابر با ۴/۵٪ در زمان بارداری دارد. عدم تشخیص و درمان دیابت حاملگی موجب افزایش عوارض مادر و جنین می گردد. از آن جا که به طور فیزیولوژیک قند ناشتای خانم های باردار بیشتر از حد طبیعی است، کشف این بیماری اهمیت بسیار زیادی دارد.

دیابت و عوارض آن

دیابت به طور مشخص یک بیماری دراز مدت و با تظاهرات بالینی متفاوت و سیر پیشرفت مختلف است و موجب صدماتی در بافتهایی نظیر چشم، کلیه ها، اعصاب، قلب و رگهای خونی می شود. مسئله دیابت موضوع گسترده ای است و به نظر کارشناسان توانبخشی علاوه بر عوارض احشایی وجود بیماری در برگیرنده معلولیت اجتماعی، روانی، حرفه ای و بالاخره کیفیت زندگی بیماران نیز می باشد.

کنترل دیابت و اقدام های پیشگیری کننده از ابتلا به دیابت در جهان، اصلاح شیوه های زندگی، رژیم غذایی مناسب و افزایش فعالیت فیزیکی و کاهش منطقی وزن در کاهش ابتلا به دیابت موثر می باشد. پیشگیری ثانویه شامل جستجوی زود هنگام و به موقع (غربالگری) و نیز پیشگیری و درمان (بیماریابی) می باشد. که موجب ارتقای کیفیت زندگی شده و در کاهش هزینه ها اثر بخش است و از موارد بستری در بیمارستان می کاهد. درمان فشارخون و چربی خون بالا به اندازه کنترل قند خون قادر به کاستن از خطر ظهور و پیشرفت عوارض دیابت است (همه انواع

دیابت)

غربالگری و بیماریابی و درمان به موقع رتینوپاتی در کاهش نامحسوس کاهش بینایی به طور چشمگیر اثربخش می باشد و

غربالگری جهت پروتئین اوری یک راهکار ارزشمند برای پیشگیری از بروز یا کاهش سرعت پیشرفت نارسایی کلیوی است. اقدام هایی جهت کاهش مصرف دخانیات نیز به کنترل دیابت کمک می کند چرا که افزایش بروز فشارخون و بیماریهای قلبی در بیماران دیابتی که سیگار می کشند بیشتر است.

مرکز پزشکی آموزشی و درمانی طرفه

این مرکز در سال ۱۳۱۸ شروع به کار کرده و در سال ۱۳۵۵ ساختمان چشم پزشکی به طور مستقل در کنار ساختمان اصلی بیمارستان شروع به فعالیت نمود. از سال ۱۳۷۳ پس از ادغام بهداری استان تهران در دانشگاهها زیر مجموعه [دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی](#) قرار گرفت. این مرکز دارای ۴۸۰۰ متر مربع مساحت و ۱۰۰۰۰ متر مربع زیر بنا با تعداد ۱۵۲ تخت مصوب و ۱۲۲ تخت فعال بعنوان قدیمی ترین بیمارستان منطقه در خدمت مراجعین می باشد. این مرکز از سال ۱۳۸۹ به عنوان مرکز دیابت به بیماران دیابتی ارائه خدمت می نماید.

خدمات تخصصی قابل ارائه در مرکز : چشم،

اکو کاردیوگرافی، امکانات اندازه گیری هموگلوبین گلیکوزیله مانند Hg A_{1C}، اندازه گیری آلبومین ادرار ۲۴ ساعته

لیست پاراکلینیکهای موجود در بیمارستان طرفه:

رادیولوژی، سونوگرافی، فیزیوتراپی، ادیومتری، اپتومتری، آزمایشگاه، تست ورزش، آندوسکپی، اسپیرومتری، اکو هولتر، لیزر تراپی چشم، نوار قلب

کلینیکهای بیمارستان طرفه

کلینیکهای این مرکز شامل کلینیک اورژانس و کلینیک تخصصی می باشد. کلینیکهای تخصصی این مرکز عبارت است از: چشم پزشکی، ارولوژی، اطفال، ارتوپدی، ترمیمی (دست)، جراحی عمومی، دندانپزشکی، داخلی، قلب و عروق، گوش و حلق و بینی، نورولوژی و زنان.

تعدادی از واحدهای دیابت ارجاع دهنده به مرکز طرفه:

نام واحد	آدرس	شماره تماس
خواجه نوری	دروازه شمیران، م ابن سینا، اول نامجو	۷۷۵۰۷۷۳۰
۱۲ بهمن	خاوران، سه راه اتابک، جنب پایگاه مالک اشتر	۳۳۷۰۶۹۹۹ ۳۳۰۳۳۵۳۵
تقوی	م شهدا، خ مجاهدین، خ ایران، کوچه پورزرگر	۳۳۵۶۴۴۴۶
زارع نژاد	خ ۱۷ شهر یور، ک باغ فرید، خ مینا	۳۳۷۲۳۴۶۸
صلواتی	خ پیروزی، خ اول نیرو هوایی	۷۷۴۲۸۰۷۰
غیائی	خ آهنگ، م آهنگ، خ احمد کیانی	۳۳۷۰۱۰۱۸
صفا	خ ایرانمهر، خ صفا، جنب داروخانه مهرگان	۳۳۳۴۷۴۱۰

نام واحد	آدرس	شماره تماس
بعثت النبی	افسریه ۱۵، متری سوم، روبروی پارک نیکو	۳۳۱۴۰۰۵۱
وحدت اسلامی	خ وحدت اسلامی، روبروی اداره آگاهی	۵۵۶۲۷۵۳۸
شهید جعفری	خ ۱۷ ایستگاه خرابات جنب آتش نشانی	۳۳۵۵۶۹۱۴
مرکز طرفه	خ شهید مصطفی خمینی، خ بهارستان روبروی سازمان تبلیغات	۷۷۶۲۶۵۵۰ ۷۷۶۲۶۵۵۱

منابع :- کریمی درمنی، حمید رضا، توانبخشی گروه های خاص، نشر گستره چاپ اول ۱۳۸۲

- دلآوری علیرضا و همکاران، برنامه کشوری پیشگیری و کنترل دیابت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت سلامت، مرکز مدیریت بیماریها، تهران مرکز نشر صدا، ۱۳۸۳

- جبار پور مرتضی و همکار، ژنتیک انسانی و بیماریهای ژنتیکی انسان، تبریز انتشارات عمیدی چاپ اول ۱۳۸۰

تهیه و تنظیم: منیر سید صالحی، شهره سادات میرباقری، نسرين فرساد وفایی

واحد همکاری اجتماعی معاونت درمان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شهید بهشتی

